

ДОВІДКА
про вміст забруднювальних речовин в атмосферному повітрі
та потужність експозиційної дози γ -випромінювання (ПЕД)
в Ужгороді за червень 2025

Забруднювальні речовини (ЗР)	Середньодобова гранично допустима концентрація, мг/м ³	Середньомісячна концентрація ЗР по місту, мг/м ³	% перевищення / до кількості днів спостережень /	Максимальна разова гранично допустима концентрація, мг/м ³	Максимальна концентрація ЗР по місту, мг/м ³
Пил	0,15	0,11	8	0,5	0,39
Діоксид сірки	0,05	0,010	-	0,5	0,046
Діоксид азоту	0,04	0,05	88	0,2	0,126
Оксид азоту	0,06	0,04	20	0,4	0,205
Оксид вуглецю	3	0,80	-	5	1,8
Сірчана кислота і розчинні сульфати	0,1	0,009	-	0,3	0,132
Формальдегід	0,003	0,018	100	0,035	0,231
ПЕД γ -випромінювання, мкЗв/год	Норма радіаційної безпеки	Середньомісячна ПЕД	0	Норма радіаційної безпеки	Максимальна ПЕД
	0,3	0,12		0,3	0,15

Спостереження за забрудненням атмосферного повітря проводяться на двох стаціонарних постах спостережень, розташованих в місті Ужгороді:

- ПСЗ-1, Ротарі - сквер, б/н;
- ПСЗ-2, вул. Сергія Мартина, 2.

Проби відбираються від 2-х до 4-х разів на добу, по кожній домішці забруднювальних речовин. Хімічні аналізи проводяться в Комплексній лабораторії спостережень за забрудненням природного середовища (КЛСЗПС) Закарпатського ЦГМ.

Вимірювання ПЕД проводяться щоденно на АМСЦ Ужгород

При оцінюванні якості атмосферного повітря використовуються значення максимальної разової гранично допустимої концентрації (ГДК_{м.р.}) та середньодобової гранично допустимої концентрації (ГДК_{с.д.}) забруднювальних речовин в атмосферному повітрі населених місць, затверджені наказом МОЗ України за №813 від 10.05.2024.

ГДК_{м.р.} порівнюється із отриманими в результаті вимірювань концентраціями забруднювальних речовин, ГДК_{с.д.} - із середньою за добу концентрацією. Середня концентрація розраховується, як середнє арифметичне із усіх вимірювань, проведених протягом певного періоду (доба, місяць, рік, кілька років).

В Довідці про стан забруднення атмосферного повітря наводяться значення ГДК_{с.д.} для кожної із забруднювальних речовин (стовпець 2), дані про середню за місяць концентрацію (стовпець 3) та відсоток повторюваності перевищень допустимої середньодобової концентрації (стовпець 4). В стовпці 5 Довідки наводяться значення максимальних разових гранично допустимих концентрацій (ГДК_{м.р.}), з якими порівнюються отримані в результаті спостережень величини, максимальну з яких зазначено в стовпці 6.

За результатами спостережень в червні, перевищення ГДК_{м.р.} забруднювальних речовин в атмосферному повітрі міста спостерігалось для формальдегіду; повторюваність перевищення склала 10% (20 випадків перевищення ГДК_{м.р.}). Крім того, 25 червня 2025 на ПСЗ-2 спостерігалось два випадки **високого забруднення** атмосферного повітря (більше 5 ГДК: о 01-ій годині (6,53 ГДК_{м.р.}) та о 7-ій годині (6,60 ГДК_{м.р.}); о 13-ій годині концентрація формальдегіду склала 3 ГДК_{м.р.}, о 19-ій — 0,31ГДК_{м.р.}). Забруднення було локальним. Графік зміни забруднення атмосферного повітря формальдегідом (в кратності ГДК) протягом 23 — 28 червня (24 відбори проб, по чотири на добу на кожному з постів) наводимо на рис. 1.

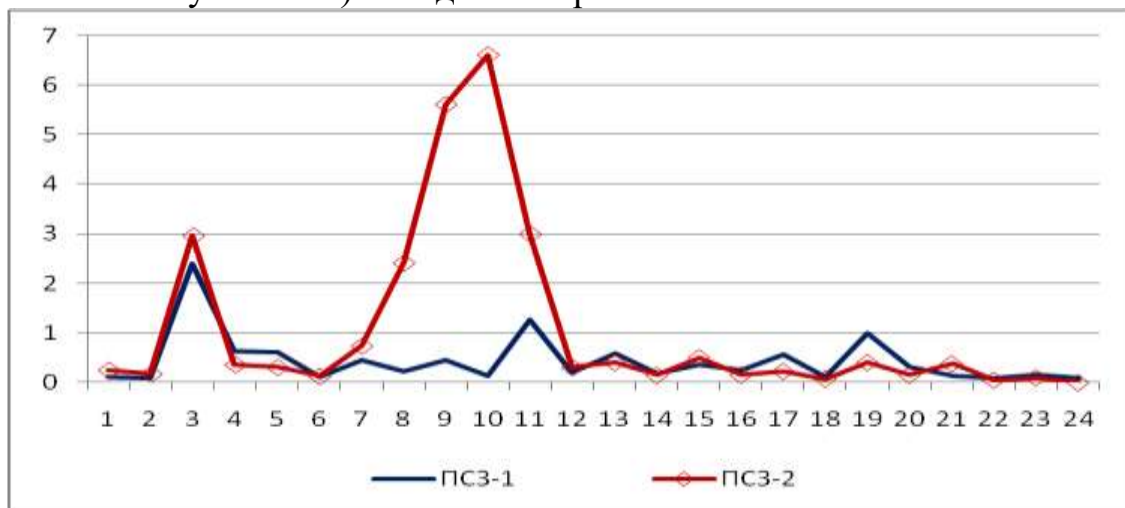
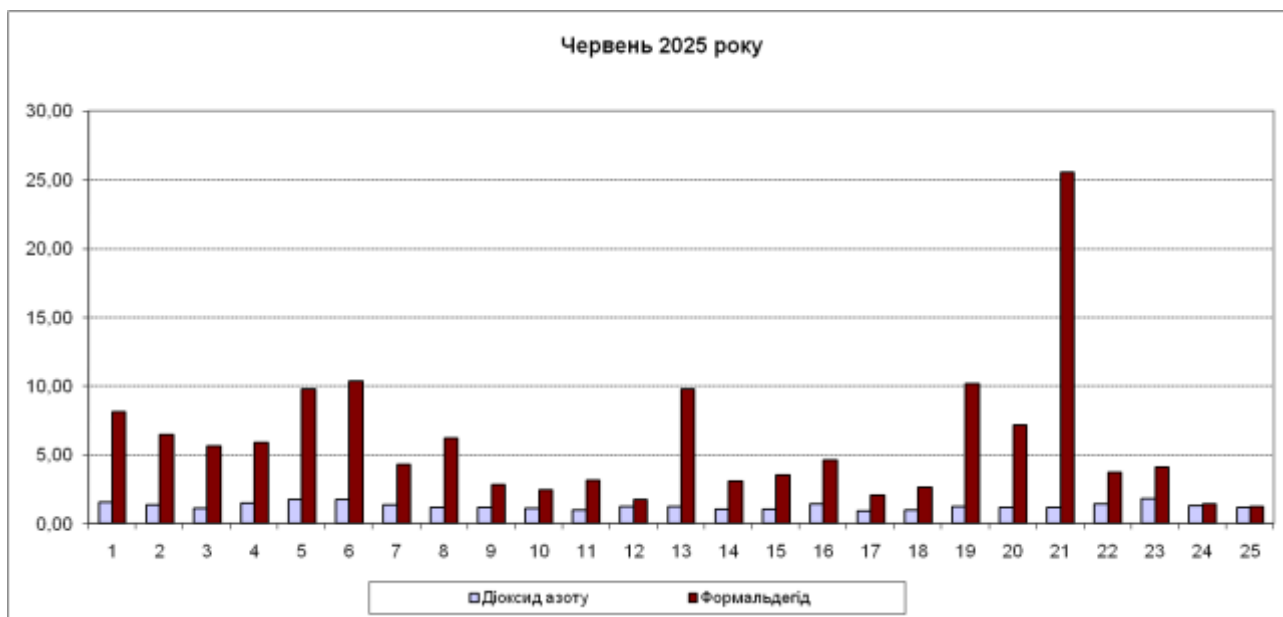

Рис. 1. Зміна забруднення атмосферного повітря формальдегідом (в кратності ГДК) протягом 23 — 28 червня (24 відбори проб)

Перевищення ГДК_{с.д.} виявлено для формальдегіду, діоксиду та оксиду азоту і пилу. Повторюваність днів, коли середньодобова концентрація цих забруднювачів дорівнювала ГДК_{с.д.} або перевищувала її, у відсотках до загальної кількості днів спостережень, дорівнює 100% для формальдегіду, 88% для діоксиду азоту, 20% для оксиду азоту та 8% для пилу.

Зміну середньодобової концентрації формальдегіду і діоксиду азоту в атмосферному повітря міста (в кратності ГДК_{с.д.}) протягом місяця наведено на діаграмі:

Комплексний індекс забруднення атмосферного повітря міста Ужгорода п'ятьма пріоритетними забруднювальними речовинами (КІЗА₅) склав 12,9 (в попередньому місяці — 9,24), серед іншого: індекс забруднення формальдегідом – 9,90, діоксидом азоту – 1,26, пилом – 0,72, оксидом азоту – 0,72, оксидом вуглецю – 0,3. Рівень забруднення характеризується як **високий** (рожевий колір).

Залежність між значенням комплексного індексу забруднення атмосферного повітря п'ятьма пріоритетними забруднювальними речовинами та рівнем забруднення наводиться в таблиці.

Таблиця 1. /Довідкова/ Рівень забруднення атмосферного повітря

Значення КІЗА	Рівень забруднення	Умовне позначення
менше 5	низький	(зелений)
5-6	підвищений	(синій)
7-13	високий	(рожевий)
14 і більше	дуже високий	(червоний)